

Huybregts: 'Een drierijig teeltsysteem op 270 cm lijkt me ideaal'.

Akkerbouwer Huybregts vervolmaakt eigen teeltsysteem

Stug door op 90 centimeter

Hij moet regelmatig opboksen tegen vooroordelen. Bijvoorbeeld dat het opbrengst zou kosten. En ook machinebouwers verkopen regelmatig 'nee'. Toch gaat akkerbouwer Johan Huybregts stug door met het vervolmaken van zijn teeltsysteem op basis van een rijenafstand van 90 centimeter. Na de pootaardappelen volgen nu de wortelen.

Het begon met een zoektocht naar meer stabiliteit. Toen Johan Huybregts tien jaar geleden zijn trekkers en machines op een spoorbreedte van 180 centimeter zette, deed hij dat vooral om veiliger en gemakkelijker te kunnen werken. „Met lichte trekkertjes werkt een spoorbreedte van 150 centimeter prima. Die kantelen niet zomaar. Maar zodra het materieel groter wordt, dan wordt het levensgevaarlijk. Laatst ging hier in de buurt nog een spuitmachine ondersteboven.” Een gevolg van de overstap naar een spoorbreedte van 180 centimeter was dat de rijenafstand in zijn pootaardappelen mee moest groeien van 75 naar 90 centimeter. Dat betekende dat er aanpassingen nodig waren aan de mechanisatie. De investeringen vielen mee. De pootmachine en rooimachine waren betrekkelijk eenvoudig om te bouwen. Huybregts moest alleen een nieuwe frees kopen. Na tien jaar heeft de akkerbouwer nog altijd geen spijt van de overstap. Behalve meer stabiliteit heeft het werken op 90 centimeter nog meer voordelen, ervaart Huybregts. Zo zijn er minder meters rug te bewerken. “Bij een tweerijige rooier scheelt dat 20 procent in capaciteit. Daarnaast kan ik met bredere banden door het gewas, omdat er meer ruimte is tussen de ruggen. We rijden met banden van 32 centimeter breed en dan nog hou je zat ruimte over. Spuitpaden hebben

we niet. Op deze wielen kunnen we prima door het gewas heen.”

Als haren op een hond

Dat klinkt goed, maar hoe zit het met de opbrengst? Proeven met consumptieaardappelen op de proefboerderijen in Westmaas en Slootdorp hebben in het verleden laten zien dat het verruimen van de rijenafstand opbrengst kost. Huybregts glimlacht. „Die vraag krijg ik heel vaak. Ik heb bij ons de opbrengst niet zien dalen. Ik denk zelfs dat hij soms hoger uitpakt, vanwege de betere vochtvoorziening. Dit jaar is een goed voorbeeld. Een grote rug droogt nu eenmaal minder snel uit. Dat zou moeten leiden tot een betere zetting, maar ik kan dat niet met cijfers onderbouwen.” Een blik in het veld leert dat de ruggen begin juni inderdaad nog lekker vochtig zijn, ondanks de aanhoudende droogte. Wat meteen opvalt, is het grote volume van de ruggen en het feit dat de stengels als haren op een hond tegen elkaar aan staan. Om het plantaantal per hectare gelijk te houden, moet Huybregts nauwer poten. Dit betekent dat er in de rij soms maar tien of twaalf centimeter tussen de moederknollen zit. Dat lijkt geen ideale plantverdeling. Huybregts: „Dat is maar hoe je het bekijkt.

De ziektedruk in het gewas is lager, omdat de wind langer door het gewas kan. Ook kan je er gemakkelijker doorrijden. Maar in de rug krijg je wel eens wat verdringingseffect, omdat de knollen de ruimte niet altijd in de breedte zoeken. Mijn idee is daarom om een dubbele rij te poten, waarin de knollen verspringen, om zo de breedte van de rug beter te benutten. Ik denk dat die twee regels ongeveer vijftien centimeter uit elkaar zouden moeten liggen. Grimme heeft al een lepelplanter ontwikkeld waarmee dat kan. Maar omdat we meestal voorgekiemd pootgoed gebruiken, wil ik dat met een snarenbedplanter kunnen doen. Ik heb alleen nog geen machinefabrikant gevonden die zoiets wil maken.” Afgezien van dit bijzondere verzoek kan Huybregts bij de meeste fabrikanten van machines voor de aardappelteelt goed terecht voor negentig-centimeter-apparatuur. In grote delen van de wereld is negentig centimeter de standaard, zoals in België, Frankrijk en Engeland.

Schoffeltrekkertje

In andere gewassen is het lastiger om de teelt op een spoorbreedte van 180 centimeter te laten aansluiten, zeker als de loonwerker een deel van de werkzaamheden doet. De familie Huybregts zaait haar suikerbieten nog ▶

altijd noodgedwongen op een rijenafstand van vijftig centimeter, omdat het loonbedrijf ze anders niet kan rooien. De rijenafstand zou 45 centimeter moeten zijn om aan te sluiten bij de spoorbreedte van 180 centimeter. Speciaal voor de bietenteelt staat er nog een schoffeltrekkertje in de schuur op 150 centimeter breed spoor. Spuiten doet Huybregts wel op 180 centimeter. „Daarmee rijden we wat schade, vooral later in het seizoen als er een bespuiting tegen bladschimmels nodig is. Daar baal ik van, maar het is niet anders.”

In zijn uien heeft hij het goed kunnen oplossen. Huybregts zaait zeven rijtjes uien op een bed van 180 centimeter. De loonwerker heeft een rooi-klapcombinatie die op deze breedte staat afgesteld. „Dat werkt perfect. Maar ik zou me kunnen voorstellen om het nog anders te doen. Bijvoorbeeld drie rijtjes op een afgeplatte rug. Voorlopig houden we het echter zo.”

Dubbele rij peen

De winterwortelen hebben hetzelfde probleem als de suikerbieten. Alle zaaien rooiapparatuur staat afgesteld op 75 centimeter rijenafstand. Toch heeft Huybregts zijn loonwerker zo gek gekregen om eens een paar hectare te proberen op negentig centimeter. Huybregts heeft ervoor gekozen om een dubbele rij te zaaien op de ruggen, om te compenseren voor de ruimere rijenafstand. Het zijn twee rijtjes van zes centimeter breed die hij zo dicht mogelijk tegen elkaar aan heeft gezaaid. Hij moest zich daarbij behelpen met een standaard zaaimachine, waarvan hij de elementen uit het lood heeft gezet. Door heen en weer te rijden kreeg hij het 'stereo-effect'. En nu maar hopen dat de rijtjes strak tegen elkaar liggen, omdat de klembandrooier de hele bos loof – twaalf centimeter in totaal dus – moet kunnen vastgrijpen. „Je moet stevig

loof hebben, maar dat moet met de huidige rassen geen probleem zijn.”

Lukt het niet, dan zou een kettingrooier uitkomst kunnen bieden. „Ik ken een collega die op negentig centimeter teelt en een kettingrooier gebruikt. Geen omgebouwde aardappelrooier maar een speciaal voor de wortelen bedachte machine. Hij is laaiend enthousiast. Het gaat om industriepeen maar hij haalt hoge opbrengsten en de kwaliteit is prima.”

Naar 270 centimeter

Terug naar de aardappelen. Met vier keer negentig centimeter komen vierrijige machines uit op een binnenmaat van 3,6 meter. Om nog maar te zwijgen van de buitenmaat. Hoe zit dat verkeerstechnisch eigenlijk? Huybregts: „Dat is inderdaad een probleem. Vandaar dat ik veel zie in het drierijig teeltsysteem dat je in Engeland tegenkomt. Drierijig planten, drierijig rooien, en dan op een spoorbreedte van 2,7 meter. Als ik collega's erover vertel dan kijken ze alsof ze het in Keulen horen donderen, maar het spreekt mij heel erg aan. Je kunt al je werkzaamheden op die breedte standaardiseren, je hebt niks te maken met de wegen- en verkeerswet en je hebt de ruimte om de wielen aan de buitenkant te plaatsen waardoor er het hele seizoen geen wiel meer door de bedden hoeft. Misschien is het ook wel iets voor telers met permanente rijpaden. Die lopen immers ook tegen beperkingen aan met aslasten en vervoer over de weg, met breedtes van drie meter of meer. Ik ben heel benieuwd welke kant het op gaat met de mechanisatie. Ook op 2,25 meter zijn de nodige ontwikkelingen. Je ziet dat mensen behoefte hebben aan ruimere afstanden, maar we zitten nog teveel vastgeroest in het denken in twee- en vierrijige systemen op 75 centimeter.” ■

Copyright foto

Op de scheiding van 75 en 90 cm zijn de verschillen tussen de ruggen goed te zien.

Copyright foto

Volledig aandrukken of afblijven

Hoe maak je een ideaal zaaibed? De familie Huybregts is er nog niet uit. De afgelopen jaren legden zij hun grond klaar met een trike, voorzien van hydraulisch bedienbare zijwielen die op druk te zetten zijn. Op die manier lukt het ze om ook bij het gebruik van een vijf meter brede kopeg de grond over de volle breedte aan te drukken. Het systeem werkt perfect, maar het liefst zou Huybregts zien dat er helemaal geen voorbewerking nodig is voor het zaaien of planten. Afgelopen winter experimenteerde hij met een spitmachine, gecombineerd met een aandrukrol. Deze grond heeft hij laten liggen om er vervolgens zo in

te zaaien en te poten. „Het gewas staat er prachtig op. Er heeft geen enkel wiel meer gelopen op de plek waar de plant komt. Daardoor hebben de planten ongestoord kunnen groeien.”

Permanente onbereden teeltbedden ziet hij echter niet zo zitten. „Kijk maar naar afgelopen najaar. Onder zulke natte omstandigheden lukt het je nooit om alles keurig over die paadjes te doen. Maar in spitten en aandrukken zie ik wel wat.”

Een filmpje van het kopeggen is te zien op <http://www.youtube.com/watch?v=PFJBMdYO70>.